

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- **Tweede principiële goedkeuring**

Samenvatting

Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2023/1542 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 inzake batterijen en afgedankte batterijen. Deze verordening bevat maatregelen die betrekking hebben op de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) en het beheer van afgedankte batterijen. De verordening wordt rechtstreeks van kracht, maar bepaalt ook dat de lidstaten nog de bijzonderheden van de organisatie met inbegrip van administratieve en procedurele regels moeten vastleggen. Het ontwerpbesluit voorziet de vervanging of verwijdering van artikels in het VLAREMA en VLAREM die niet compatibel zijn met deze verordening. Voorliggend ontwerpbesluit bevat ook maatregelen die het beheer van afgedankte batterijen en de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid verdere uitwerking geven. Daarnaast wordt van deze procedure gebruik gemaakt om twee kleine technische wijzigingen aan te brengen aan het VLAREBO.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein Omgeving.

Dit besluit voorziet in de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2023/1542 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 inzake batterijen en afgedankte batterijen, verder “verordening batterijen” genoemd. Deze verordening bevat in hoofdstuk VIII maatregelen die betrekking hebben op de uitgebreide producenten-verantwoordelijkheid (UPV) en het beheer van afgedankte batterijen. De verordening wordt rechtstreeks van kracht, maar bepaalt ook in artikel 54 punt 3 dat de lidstaten nog de bijzonderheden van de organisatie met inbegrip van administratieve en procedurele regels moeten vastleggen. Gelet op de milieujuridische basis (art. 192 (1) VWEU) van hoofdstuk VIII kunnen lidstaten eveneens bijkomende maatregelen nemen die dezelfde milieudoelstellingen nastreven en niet in strijd zijn met de verordening of andere Europese regelgeving. De bewoording van specifieke artikels, zoals bijvoorbeeld artikel 75 “minimumeisen” voor rapportage, of de verwijzingen naar Richtlijn 2008/98/EG, laten expliciet ruimte aan lidstaten om bijkomende maatregelen te nemen.

Hoofdstuk VIII van deze verordening wordt van toepassing met ingang van 18 augustus 2025. Echter, om de producenten en/of beheerorganismen toe te laten zich tijdig in orde te stellen met deze verordening en een aanvraag voor registratie en een aanvraag voor goedkeuring te kunnen indienen, treedt de aanvraagprocedure idealiter minstens 12 weken vroeger in werking. De Verordening bepaalt immers dat binnen een termijn van 12 weken, te rekenen vanaf de datum waarop is vastgesteld dat de aanvragen voor registratie en goedkeuring volledig zijn, de registratie en goedkeuring moeten worden behandeld. De verordening verbiedt het aanbieden van batterijen op markt zonder voorafgaande registratie. Om deze reden moeten de producenten dus in de mogelijkheid gesteld worden om hun aanvragen reeds voor 18 augustus te kunnen indienen.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het ontwerp-wijzigingsbesluit werd voorgelegd voor wetgevingstechnisch en taalkundig advies. Het advies 2024/308 werd ontvangen op 27 november.

De Inspectie van Financiën heeft advies LS2024004596 afgeleverd op 18 november. Het akkoord van de minister van Begroting is niet vereist.

Het ontwerp van besluit werd op 20 december 2024 principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering.

De Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft advies nr. 2025/002 gegeven op 21 januari 2025.

De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen hebben een gezamenlijk advies (nr. 24-888) gegeven op 27 januari 2025.

Het ontwerp van besluit werd op # voor de tweede keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering en voor advies voorgelegd aan de Raad van State.

Het ontwerp werd met mededeling nr. xxxx op (datum) meegedeeld aan de Europese Commissie, met toepassing van artikel 5 van richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij. De status-quo-periode van drie maanden is verstreken op (datum).

De Raad van State heeft advies nr. # gegeven op (datum), met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

2 ADVIES VTC

De Vlaamse Toezichtscommissie formuleert een aantal aanbevelingen zodat het voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft. De OVAM gaat hiermee akkoord. Er werd in uitvoering van artikel 4/2 van het Materialendecreet een nieuw artikel 9/1.4 ingevoegd in Vlarema dat de essentiële elementen van de verwerking van persoonsgegevens beschrijft voor de uitvoering van onderafdeling 3.4.5 (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor batterijen).

Daarnaast geven we ook mee dat er een specifiek wetgevend traject is opgestart dat gericht is op het GDPR-conform maken van alle processen die in het kader van het Materialendecreet en Vlarema worden uitgevoerd. Deze wijziging is in voorbereiding en zal waarschijnlijk in de loop van het tweede kwartaal van 2025 in procedure gaan. Aanbevelingen op niveau van het Materialendecreet zullen in dit traject worden meegenomen.

3 ADVIES MINARAAD/SERV

1. Recyclingrendementen

Het met wijzigingsartikel 13 in VLAREMA ingevoerde artikel 5.2.7.2., §1, legt minimaal te behalen recyclingsrendementen tegen 31 december 2025 op van 65% voor loodzuurbatterijen en -accu's en 75% voor nikkel-cadmiumbatterijen en -accu's. Dit zijn lagere percentages dan de doelstellingen die in bijlage XII staan van de verordening. Het Verslag aan de Vlaamse Regering verwijst naar de overgangsbepaling 95b van de verordening, waarbij wordt vastgehouden aan de recyclingsrendementen van de Europese Richtlijn van 2006, die geldig blijven tot 31 december 2025. Dit betekent dat er na eind 2025 plotseling een grote inhaalbeweging nodig zal zijn om de doelstellingen te halen van 2030. Tegen eind 2026 moet meteen 5% tot 10% extra opgehaald worden. De raden zijn van mening dat er nu al moet worden nagedacht over hoe de doelstellingen kunnen worden gehaald, met o.a. aandacht voor de mogelijke 'corrigerende maatregelen'.

Artikel 94 van de verordening voorziet een evaluatie in 2031. De raden vragen aan OVAM om proactief de Europese Commissie te informeren over de naleving van de doelstellingen inzake hergebruiks- en recyclagerendementen. Het zou een meerwaarde zijn om de koploperpositie van het Vlaams Gewest kenbaar te maken en om op de hoogte te blijven van ontwikkelingen in andere lidstaten om beter afzetmarkten te kunnen bepalen. Daarnaast is het belangrijk om lessen te trekken uit ontwikkelingen in de Europese lidstaten om de batterijen-industrie vorm te geven, gelet op het strategisch belang en strategische autonomie.

Sinds publicatie van het voorstel van verordening eind 2020 zijn recyclers betrokken in het Europese wetgevende proces. Recyclers zijn bijgevolg reeds jaren op de hoogte van de verhoging van de doelstellingen, waardoor er geen sprake is van een plotse verhoging. In het Vlaamse gewest is één recycler voor loodbatterijen en één recycler voor lithiumbatterijen gelegen. Uit de rapportage over het jaar 2023 blijkt dat de nieuwe doelstellingen voor loodbatterijen gehaald zouden kunnen worden. Voor lithiumbatterijen stijgt de doelstelling van 50% naar 65% en zijn de uitdagingen groter. Er is geen recycler voor nikkelcadmiumbatterijen in het Vlaamse gewest gelegen.

Zoals bepaald in artikel 71 van de verordening zal de berekeningsmethode voor recyclingrendements- en materiaalherwinningspercentages ook aangepast worden. Vlaamse recyclers en de OVAM werden ook betrokken bij dit Europese wetgevende proces. Aandachtspunten van Vlaamse recyclers werden gesignaleerd aan de Europese Commissie. Specifieke aanpassingen in de berekeningsmethode, zoals het buiten de berekening houden van elementen zoals koolstof,

zuurstof, ijzer, fosfor, chloor en zwavel, kunnen het recyclingrendement van een recycler verhogen. Bij de aanpassing van de berekeningsmethode heeft de Commissie dus ook rekening gehouden met o.a. de stand van de huidige techniek en de haalbaarheid van de nieuwe doelstellingen. De berekeningsmethode zal overeenkomstig de verordening (EU) 2023/1542 worden vastgelegd in een afzonderlijke Verordening van de Commissie, die rechtstreeks van toepassing wordt in alle lidstaten.

De OVAM zal de ontwikkelingen in andere lidstaten kunnen opvolgen, omdat de verordening voorziet dat lidstaten aan Europa moeten rapporteren over de afgedankte batterijen die in hun lidstaat worden ingezameld, en die worden verwerkt binnen de lidstaat of buiten de lidstaat. Als afgedankte batterijen geëxporteerd worden voor recyclage, moeten de recyclingrendements- en materiaalherwinningpercentages van de buitenlandse recyclers in de Belgische rapportage opgenomen worden. De OVAM zal enkel export van afgedankte batterijen toestaan, als de buitenlandse recycler voldoet aan de Europese doelstellingen en als hierover jaarlijks wordt gerapporteerd.

2. Nadere regels voor het voorkomen van brand

Met artikel 13 van het ontwerpbesluit wordt in VLAREMA, ook een bepaling ingebouwd die toelaat dat de minister nadere regels kan bepalen voor het voorkomen en bestrijden van verhitte en brand, bij de opslag en verwerking van afgedankte batterijen (nieuw artikel 5.2.7.1., vierde lid). De raden vinden het positief dat we onze afvalverwerkers tegen branden willen beschermen. De raden formuleren nog twee aanvullingen om de bijdrage aan brandpreventie te versterken.

Aangezien de federale overheid bevoegdheden heeft inzake de coördinatie en ondersteuning van de brandweerdiensten, is samenwerking nodig met de federale overheidsdiensten over de opslag van gevaarlijke goederen. De raden verzoeken de Vlaamse Regering de bevoegdheidsverdeling uit te klaren en na te gaan welke maatregelen er kunnen getroffen worden om de branden tegen te gaan.

Ter preventie van batterijbranden worden de voorgestelde aanvullingen opgenomen in de ontwerp-tekst:

- artikel 3.4.5.8 punt 7°: “bijdragen aan de preventie van batterijbranden door te participeren in initiatieven voor de veilige inzameling en verwerking van afgedankte batterijen”;
- artikel 3.4.5.9 §3 punt 6°: “het informeren van eindgebruikers over de positieve bijdrage die ze kunnen leveren aan de preventie van batterijbranden”.

De problematiek van batterijbranden is complex, en de aanpak vereist inderdaad de medewerking van alle betrokken actoren, ook het federale niveau. In september 2024 werd een taskforce opgericht met stakeholders afkomstig uit de afval- en recyclagesector, de verzekeringssector, de hulpverleningszones, Netwerk Brandweer-VVSG, Bebat, Recupel en Interafval-VVSG. De OVAM heeft zich ook bij deze taskforce aangesloten. Het doel is strategische acties te nemen om het gevaar en in de impact van batterijbranden zoveel mogelijk te beperken.

Voor de specifieke problematiek van brand bij batterijen van hybride en elektrische voertuigen neemt de OVAM deel aan een werkgroep met de brandweer, garage- en takelbedrijven, Febelauto, Departement Omgeving en de andere gewesten. Het doel van de werkgroep is om elkaar te informeren, problemen te identificeren en afspraken te maken.

3. Rapportering en administratieve vereenvoudiging

De verordening legt een jaarlijkse rapportering op. Het ontwerpbesluit beschrijft uitvoerig de vereisten en de voorwaarden van de rapportering. Het is voor Minaraad en SERV echter onduidelijk wat OVAM met deze data gaat doen en welke informatie zij zal gebruiken voor maatschappelijke doeleinden.

De gerapporteerde gegevens worden door de OVAM, in samenwerking met de andere gewesten, samengevoegd tot Belgische totalen, die vervolgens aan Europa gerapporteerd worden. Artikel 76 van de verordening bepaalt welke gegevens lidstaten jaarlijks aan de Europese Commissie moeten rapporteren.

De rapportage aan de Europese Commissie houdt zowel cijfergegevens in, als gegevens over de kwaliteit van de data (kwaliteitscontrole rapport overeenkomstig artikel 76 lid 3).

De gegevens worden door de Europese Commissie gebruikt om de wetgeving te evalueren en bij te stellen, zoals voorzien in de verordening. Artikel 71 lid 5 bepaalt bijvoorbeeld dat de Commissie bevoegd is om de doelstellingen voor recyclingrendement en materiaalherwinning te evalueren, en aan te passen indien gerechtvaardigd. Om dergelijke evaluatie te kunnen uitvoeren, dient de Commissie over de gerapporteerde gegevens te beschikken.

De Commissie heeft vereenvoudigingen doorgevoerd aan de sjablonen voor rapportage, waardoor vereenvoudigingen kunnen doorgevoerd worden in artikel 3.4.5.13 §1, 2°, artikel 3.4.5.13 §1, 3° d) 3, artikel 3.4.5.13 §3 en artikel 3.4.5.13 §7.

Naast de gegevens die gerapporteerd moeten worden volgens de verordening, worden nog enkele bijkomende gegevens gevraagd, zoals een rapportering over preventieve acties, sensibilisering, financieel plan en belangrijke ontwikkelingen. Deze rapportering gebeurt momenteel al jaarlijks, en wordt gebruikt om de uitvoering van de UPV door de organisaties voor producentenverantwoordelijkheid (Bebat en Febelauto) en producenten te kunnen evalueren, en bijsturen indien nodig. Overeenkomstig VLAREMA geldt een gelijkaardige rapportering voor alle stromen die onderworpen zijn aan een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV),

De raden vragen bij de implementatie aandacht voor administratieve vereenvoudiging. De raden vragen zich af of de administratieve verplichtingen gestroomlijnd kunnen worden op basis van de evaluatie van eerder opgerichte Product Verantwoordelijke Organisaties (PVO's) (zoals FostPlus). De raden vragen eveneens om de rapportering te stroomlijnen volgens de verplichtingen in de verordening en om bijkomende rapportering te laten verlopen via onderling overleg tussen beheersorganismen, overheid en de betrokken actoren in de waardeketen

Daarnaast vragen de raden om bij de oprichting van de Product Verantwoordelijke Organisatie voldoende transparantie in te bouwen en te zorgen voor een brede participatie van maatschappelijke actoren. De raden bevelen aan te onderzoeken welke de mogelijkheden en voordelen zijn van representatie uit de waardeketen in het bestuur van de PVO.

Momenteel zijn Bebat en Febelauto de beheersorganismen voor de uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor afgedankte batterijen. Door de verordening worden deze "organisaties voor producentenverantwoordelijkheid" genoemd. Het is de bedoeling om de bestaande werking verder te zetten, maar deze wel in overeenstemming te brengen met de verordening. Bebat en Febelauto werden door producenten en importeurs van batterijen opgericht om de UPV-verplichtingen op een collectieve en gestroomlijnde wijze uit te voeren. Door deel te nemen aan een collectief systeem (Bebat of Febelauto) kunnen individuele producenten de administratieve verplichtingen tot een minimum beperken. Vertegenwoordigers van de producenten zijn lid van de Raad van Bestuur van Bebat en Febelauto. Andere actoren uit de waardeketen zoals Traxio, Comeos, FEE, Denuo, Fevar, Agoria, en de drie gewesten, nemen ook deel aan de vergaderingen van de Raad van Bestuur.

De suggestie tot meer doorgedreven administratieve vereenvoudiging zal mee worden bekeken binnen het ruimere, recent opgestarte traject m.b.t. administratieve vereenvoudiging en vermindering van de regeldruk.

De raden vragen om de rapportering te stroomlijnen volgens de verplichtingen in de verordening en om bijkomende rapportering te laten verlopen via onderling overleg tussen beheersorganismen, overheid en de betrokken actoren in de waardeketen, dit met bijzondere aandacht voor de verplichtingen opgenomen in volgende artikelen.

In artikel 3.4.5.2. §2 en §3, wordt verwezen naar de toetsing aan ‘andere toepasselijke milieuwetgeving’ bij de aanvragen tot registratie of goedkeuring, hetgeen ertoe kan leiden dat bijkomende info of data door bedrijven en beheersorganismen zal moeten worden overgemaakt. Dat kan de goedkeuringsperiode van 12 weken in het gedrang brengen.

Een aanvraag tot goedkeuring en registratie bevat onder meer een beschrijving van het terugname- en inzamelingssysteem voor afgedankte batterijen. Met “andere toepasselijke milieuwetgeving” wordt bedoeld dat de OVAM bijvoorbeeld zal nagaan of de opslaglocatie voor afgedankte batterijen beschikt over een omgevingsvergunning overeenkomstig VLAREM, of grensoverschrijdende overbrengingen van afgedankte batterijen conform zijn met verordening (EU) 1013/2006, en of afgedankte batterijen wordt afgevoerd naar vergunde recyclers. De OVAM verifieert of het beschreven inzamelingssysteem in overeenstemming is met de UPV-vereisten, en andere toepasselijke milieuwetgeving (vb. VLAREM, verordening (EU) 1013/2006). Het zou van onzorgvuldig overheidshandelen getuigen als de OVAM een inzamelingssysteem zou goedkeuren dat niet in overeenstemming is met andere toepasselijke milieuwetgeving.

De periode van 12 weken zal hierdoor niet in gedrang komen. Deze periode zal starten nadat de aanvraag volledig is verklaard. Als er essentiële elementen ontbreken in een aanvraag, zoals bijvoorbeeld een inzamelingssysteem dat in overeenstemming is met de milieuwetgeving, zal voorafgaand aan de periode van 12 weken aanvullende informatie gevraagd worden.

In artikel 3.4.5.3 §2, over de voorwaarden waaraan een organisatie voor uitgebreide producentenverantwoordelijkheid moet voldoen, kunnen heel wat bedrijven/producenten met grotere batterijen maar deels beroep doen op beheersorganismen. De raden vragen om de tekst aan te passen om de bedrijven toe te laten de (nieuwe lijst) met informatie met zo weinig mogelijk administratieve last te verzamelen binnen een redelijke termijn door in te zetten op standaardisatie. Dit kan bij voorbeeld door te werken met een template.

De OVAM en de organisaties voor producentenverantwoordelijkheid (Bebat en Febelauto) hebben dit in onderling overleg besproken. De OVAM heeft een ontwerp van template opgesteld, dat verder gebruikt kan worden door de organisaties. In artikel 3.4.5.3 §2 en art. 3.4.5.4 van het ontwerpbesluit werd “voldoet” aangepast naar “zal voldoen”, zodat in de aanvraag kan aangetoond worden dat de individuele producent aan UPV-verplichtingen zal voldoen, binnen een redelijke termijn. Het artikel laat de ruimte om gebruik te maken van een template zodat kan ingezet worden op standaardisatie.

Na overleg met de organisaties voor producentenverantwoordelijkheid wordt in artikel 3.4.5.16 §4 met betrekking tot de garantie, een punt 2° b) toegevoegd, dat voorziet dat producenten de garantie kunnen stellen ten opzichte van de OVAM of de organisatie voor producentenverantwoordelijkheid. Dit zal het beheer van de garanties vlotter laten verlopen. Het volgende lid (eveneens nieuw ingevoegd) bepaalt dat een producent die een organisatie voor producentenverantwoordelijkheid heeft aangesteld om namens hem een deel van de UPV-verplichtingen na te komen, de garantie verplicht ten opzichte van de organisatie voor producentenverantwoordelijkheid moet stellen. Als dergelijke producent zijn verplichtingen niet meer kan nakomen, bijvoorbeeld na stopzetting van de activiteit of insolventie, zal de organisatie voor producentenverantwoordelijkheid beroep doen op de financiële garantie om het beheer van de afgedankte batterijen van de producent over te nemen.

Wat betreft artikel 3.4.5.5 §1, het weigeren van de registratie, vragen de raden meer duidelijkheid over de procedure, de timing en de manier waarop men omgaat met problemen zoals solvabiliteit en ernstige inbreuken op het milieurecht bij aanvragers.

De procedure voor het weigeren van de registratie is bepaald in artikel 3.4.5.2 §3: “Binnen twaalf weken vanaf de datum waarop de OVAM conform paragraaf 2 heeft vastgesteld dat de aanvragen tot registratie en goedkeuring, vermeld in paragraaf 1, volledig zijn, verleent of weigert de OVAM de registratie en goedkeuring. Tijdens die twaalf weken kan de OVAM alle toelichtingen en informatie vragen die nodig zijn voor de inhoudelijke beoordeling van de aanvragen. De OVAM stuurt haar beslissing aan de aanvrager binnen tien dagen nadat ze heeft beslist.”

Met betrekking tot solvabiliteit, is het inderdaad belangrijk dat elke producent financieel bijdraagt aan de uitvoering van de UPV-verplichtingen, in verhouding tot de batterijen die hij op de markt heeft aangeboden, en dat hiervoor financiële garanties zijn. De wetgeving voorziet verschillende mogelijkheden om deze garantie te bieden (art. 3.4.5.16 §4). Als een “pay-as-you-sell”-systeem van toepassing is op de batterijen, betalen producenten bij het op de markt aanbieden van batterijen een financiële bijdrage die alle UPV-kosten omvat. De organisatie voor producentenverantwoordelijkheid int deze bijdragen, en verzekert door het aanleggen van provisies dat de kosten voor het beheer van afgedankte batterijen in de toekomst gedekt zijn.

Als een “pay-as-you-collect”-systeem van toepassing is op de batterijen, dan moet een garantie gesteld worden. Deze garantie kan de vorm aannemen van een verpande rekening, een bankgarantie op eerste verzoek of een verzekering. De garantie moet verzekeren dat de UPV-kosten door de producenten gedragen zullen worden, onder meer in geval van definitieve stopzetting van hun activiteiten of insolventie.

Welk systeem van toepassing is (“pay as you sell” of “pay as you collect”), is afhankelijk van de chemische samenstelling en categorie van de batterij.

Het aspect “ernstige inbreuken op het milieurecht bij aanvragers” wordt behandeld in artikel 3.4.5.3 §2 punt 5°. De beheerders of de personen die een organisatie voor producentenverantwoordelijkheid kunnen verbinden, mogen tijdens de laatste vijf jaar niet veroordeeld zijn voor een inbreuk op de milieuwetgeving van de gewesten of van een lidstaat van de Europese Unie.

In verband met artikel 3.4.5.10 §6 5°, betreffende de rapportering door afvalverwerkers, vragen de Raden om dubbele rapportering te vermijden en rechtstreeks gebruik te maken van de in de verordening vereiste rapporten en bijkomende rapportering door de producent of beheersorgaan te vermijden.

Artikel 3.4.5.10 §6 5° heeft betrekking op het afvalstoffenregister. De rapportering over de verwerking van afgedankte batterijen is bepaald in artikel 3.4.5.13 §1 4°. Zoals hierboven vermeld (onder “1. Recyclingrendementen”), bepaalt de verordening dat een lidstaat aan Europa moet rapporteren over de afgedankte batterijen die zijn ingezameld in die lidstaat, en zijn verwerkt in die lidstaat, of zijn geëxporteerd voor verwerking. Dit heeft tot gevolg dat, in geval afgedankte batterijen worden geëxporteerd, rapporteringen over recyclingrendements- en materiaalalterugwinningspercentages moeten bekomen worden van buitenlandse recyclers.

Onnodige dubbele rapportage moet inderdaad zoveel mogelijk vermeden worden. De verordening voorziet de mogelijkheid om rapportages te verstrekken tussen bevoegde overheden van EU-lidstaten waarbij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de verwerking van afgedankte batterijen plaatsvindt, de rapportering over recyclingrendementen en de materiaalalterugwinning verstrekt aan de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de batterijen zijn ingezameld, indien die verschillend zijn. De toekomst moet uitwijzen welk resultaat het verstrekken van de rapporteringen tussen bevoegde overheden in praktijk kan opleveren, vooralsnog voorziet de verordening hiervoor geen verdere uitwerking. Momenteel verzamelt de OVAM al een deel van deze rapporteringen (voor geëxporteerde afgedankte loodbatterijen), maar het bekomen van deze rapporteringen verloopt momenteel nog moeilijk. Afgedankte batterijen kunnen voorts ook buiten de EU geëxporteerd worden, terwijl de regeling in de verordening voor het verstrekken van rapporteringen tussen overheden beperkt is tot EU-lidstaten.

Producenten en organisaties voor producentenverantwoordelijkheid die afgedankte batterijen exporteren naar buitenlandse verwerkers, hebben bovendien de verantwoordelijkheid om rapporteringen over recyclingrendements- en materiaalhergebruikpercentages van buitenlandse recyclers te bekomen. De producenten of organisaties voor producentenverantwoordelijkheid selecteren zelf de (buitenlandse) recyclers waarmee ze samenwerken, en sluiten hiermee contracten af. In deze contracten kan worden opgenomen dat de rapporteringen over recyclingrendements- en materiaalhergebruikpercentages bezorgd worden. De afgelopen jaren werden de nodige rapporteringen op deze manier zonder problemen bekomen. Gelet op bovenvermelde voorziet het ontwerpbesluit dat producenten en organisaties voor producentenverantwoordelijkheid de rapporteringen over verwerking aan de OVAM bezorgen, voor de verwerkers waarnaar zij afgedankte batterijen hebben afgevoerd. Dit is een verderzetting van de huidige werkwijze. Dezelfde werkwijze is ook van toepassing op alle andere UPV-stromen.

De meeste producenten zijn deelnemer bij een collectief systeem: eind 2023 waren 4.868 ondernemingen aangesloten als deelnemer bij Bebat, en 21 ondernemingen aangesloten bij Febelauto. Er is slechts één individueel aanvaardingsplichtplan voor batterijen, dat in de praktijk de afgedankte batterijen ook door Bebat laat ophalen. De collectieve systemen via Bebat en Febelauto zijn professioneel georganiseerd en door hun ervaring gespecialiseerd in de inzameling van afgedankte batterijen en het afvoeren van deze batterijen naar vergunde verwerkers. Het verzamelen van de rapporteringen van verwerkers waarmee zij zelf contracten hebben afgesloten, behoort tot hun kerntaken. Een gezamenlijke inspanning van zowel producenten, organisaties voor producentenverantwoordelijkheid en bevoegde overheid, zal ons in staat stellen om alle nodige gegevens te bekomen.

Om bijkomende rapportering door de producent of het beheersorgaan zoveel mogelijk te vermijden, zal op Europees niveau worden aangedrongen tot het nemen van de nodige initiatieven opdat rapporteringen van Europese recyclers binnen een redelijke tijdsbesteding via de bevoegde overheden verzameld kunnen worden. Op die manier kan mogelijk gekomen worden tot een verdergaande administratieve vereenvoudiging zonder de rapportering in gedrang te brengen.

Een aantal artikelen veroorzaken een bijkomende administratieve last voor KMO's, die de werking negatief kunnen beïnvloeden. Het gaat met name om artikel 3.4.5.13 §1 4°, informatie over de ingezamelde afgedankte batterijen en artikel 3.4.5.10 §6, het bijhouden van een afvalstoffenregister.

De rapportering overeenkomstig artikel 3.4.5.13 §1, 4° werd in bovenstaand punt behandeld. In de praktijk zijn KMO's deelnemer van een organisatie voor producentenverantwoordelijkheid, die professioneel georganiseerd is om de gevraagde informatie te bekomen.

Artikel 3.4.5.10 §6 over het afvalstoffenregister is geen nieuwe verplichting. Deze bepaling is voor alle UPV-stromen opgenomen in artikel 3.2.1.4 van VLAREMA. Het artikel maakt deel uit van dit ontwerpbesluit omdat de terminologie voor afgedankte batterijen in overeenstemming werd gebracht met de specifieke terminologie van de verordening. Het artikel bevat in §3 een afwijkingsmogelijkheid. Bebat, die zoals hierboven vermeld het grootste aantal deelnemers heeft waaronder KMO's, maakt gebruik van deze afwijkingsmogelijkheid door aan OVAM digitaal inzage te geven in het register van Bebat voor ophalingen van afgedankte batterijen in de inzamelpunten. Als de afgedankte batterijen door Bebat worden ingezameld, moeten de inzamelpunten dus zelf geen register voor afgedankte batterijen bijhouden, en worden onnodige administratieve lasten vermeden.

Febelauto voorziet nog geen online inzage in het ophaalregister, maar de leden van Febelauto zijn voornamelijk invoerders van batterijen van hybride en elektrische voertuigen.

Uiteraard zullen de hoger aangehaalde initiatieven m.b.t. administratieve vereenvoudiging ook de KMO's ten goede komen.

Artikel 3.4.5.13 §4, stelt dat indien de maatregelen van individuele producenten of organisaties voor producentenverantwoordelijkheid nemen niet zouden volstaan om de doelstellingen te halen, zij aan OVAM een ontwerpplan met corrigerende maatregelen moeten voorleggen. De raden vragen om voldoende ondersteuning te bieden om efficiënte maatregelen te kunnen uitwerken.

De verordening voorziet in artikel 69 lid 4 dat het ontwerpplan met corrigerende maatregelen wordt voorgelegd aan de bevoegde overheid. De bevoegde overheid kan vervolgens opmerkingen formuleren op het ontwerpplan, en de producent of organisatie voor producentenverantwoordelijkheid moet hiermee rekening houden. We kunnen dus bevestigen dat de OVAM het ontwerpplan met corrigerende maatregelen zal evalueren en tevens ondersteuning zal bieden door het formuleren van opmerkingen, om doeltreffende maatregelen te kunnen nemen, zodat de doelstellingen gehaald worden.

Artikel 3.4.5.16. §6, bepaalt dat de OVAM voor bepaalde batterijen met loodsamenstelling kan beslissen dat er geen garantie moet worden gesteld. De raden vragen om te onderzoeken of er geen bijstelling nodig is in de artikelen 3.4.5.3. §2 2de alinea 2°, en artikel 3.4.5.4, ten einde de coherentie te bewaren met deze uitzondering.

Artikel 3.4.5.3 §2, tweede lid en artikel 3.4.5.4, verwijzen naar artikel 3.4.5.2 §1, dat de procedure voor aanvraag tot registratie en goedkeuring bepaalt. Artikel 3.4.5.3 bepaalt welke informatie aanwezig moet zijn in een aanvraag tot registratie en goedkeuring. Deze informatie omvat een beheerplan, waarvan een financieel plan onderdeel uitmaakt. In geval een aanvraag betrekking heeft op batterijen met loodsamenstelling, zal een beperkt financieel plan zonder financiële garantie volstaan, op voorwaarde dat er geen aanwijzingen zijn dat de netto kosten in de toekomst niet gedekt zullen zijn. De coherentie van de artikels is verzekerd, omdat artikel 3.4.5.3 §1 naar artikel 3.4.5.6 (beheerplan) verwijst, dat op zijn beurt verwijst naar artikel 3.4.5.16 §7 (financieel plan). De uitzondering voor loodbatterijen zoals bepaald in artikel 3.4.5.16. §6 geldt bijgevolg reeds bij de aanvraag tot registratie en goedkeuring.

4. Internationale druk op de Europese en Vlaamse markt.

Gezien de recente geopolitieke verschuivingen, met name de beperking van Chinese producten op de Amerikaanse markt en de verschuiving weg van hernieuwbare energie in de Verenigde Staten, zal China naar verwachting de Europese markt in het vizier nemen om export op te drijven. Daardoor zal de Europese markt sterk onder druk gezet worden. De raden vragen om prioritair maatregelen te nemen om de eigen markt te beschermen tegen deze influx van goedkope producten, inclusief (materialen voor en met) batterijen.

De verordening legt verschillende eisen op aan batterijen die in EU in de handel worden gebracht of in gebruik worden genomen. De eisen hebben onder meer betrekking op koolstofvoetafdruk, gehalte aan gerecycled materiaal, beperking voor stoffen (Hg, Cd, Pb), prestatie- en duurzaamheidseisen, demonteerbaarheid van batterijen uit elektrische en elektronische apparatuur en lichte vervoersmiddelen, etikettering, markering, due-diligencebeleid, batterijpaspoort, UPV, ... Zowel fabrikanten die binnen als fabrikanten die buiten de EU gevestigd zijn, moeten aan deze eisen voldoen, voor de batterijen die in EU in de handel worden gebracht of in gebruik worden genomen.

Voordat batterijen in de EU in de handel gebracht of in gebruik genomen worden, moeten ze een conformiteitsbeoordelingsprocedure doorlopen om aan te tonen dat de batterijen aan de toepasselijke eisen voldoen. De koolstofvoetafdrukseisen, de eisen rond gerecycleerd materiaal en due-diligencebeleid moeten bovendien gevalideerd worden door een conformiteitsbeoordelingsinstanties. Dergelijk specifieke EU-eisen kunnen een drempel vormen voor niet-EU-producenten om batterijen in de EU in de handel te brengen.

De verordening heeft als doel een geharmoniseerd kader binnen de EU te creëren. Eventuele bijkomende maatregelen die betrekking hebben op de Europese markt, zullen op Europees niveau onderzocht moeten worden. In België is de federale overheid bevoegd voor productbeleid.

Vanuit de Vlaamse overheid zal toegezien worden op de naleving van de UPV-verplichtingen, ook voor buitenlandse producenten. De verordening bepaalt dat buitenlandse producenten een gemachtigde voor UPV moeten aanstellen in België, die de UPV-verplichtingen nakomt. De aanwezigheid van een gemachtigde voor UPV in België moet een doeltreffende handhaving verzekeren. Om marktverstoring te voorkomen is het belangrijk dat alle producenten die batterijen op de markt aanbieden, financieel bijdragen aan de dekking van de kosten voor het beheer van afgedankte batterijen.

4 VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van wijzigingsbesluit zal na een tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse regering voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, het VLAREBO-besluit van 14 december 2007, het besluit van de Vlaamse Regering van 12 december 2008 tot uitvoering van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, en het besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2012 tot vaststelling van het Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen;
- 2° de Vlaamse minister, bevoegd voor omgeving, te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

6 BIJLAGEN

- voorontwerp van uitvoeringsbesluit
- verslag aan de Vlaamse regering
- advies VTC
- advies Minaraad/SERV

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

JO BROUNS